

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (ötödik tanács)

2012. február 16.*

„90/314/EGK irányelv — Szervezett utazási formák — 7. cikk — A szervezett utazásokat kínáló utazásszervező fizetéseképtelenségéből vagy csődjéből eredő kockázatokkal szembeni védelem — Hatály — Az utazásszervezőnek a fogyasztók által befizetett összegek csalárd felhasználásából eredő fizetéseképtelensége”

A C-134/11. sz. ügyben,

az EUMSZ 267 cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Landgericht Hamburg (Németország) a Bírósághoz 2011. március 18-án érkezett, 2011. március 2-i határozatával terjesztett elő az előtte

Jürgen Blödel-Pawlik

és

a **HanseMerkur Reiseversicherung AG** között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (ötödik tanács),

tagjai: M. Safjan tanácselnök, A. Borg Barthet (előadó) és J.-J. Kasel bírák,

főtanácsnok: P. Mengozzi,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- J. Blödel-Pawlik képviseletében M. Sauren Rechtsanwalt,
- a HanseMerkur Reiseversicherung AG képviseletében G. Heinemann Rechtsanwalt,
- a német kormány képviseletében T. Henze és J. Kemper, meghatalmazotti minőségben,
- a belga kormány képviseletében T. Materne és J.-C. Halleux, meghatalmazotti minőségben,
- a cseh kormány képviseletében M. Smolek és J. Vlácil, meghatalmazotti minőségben,
- az észt kormány képviseletében M. Linntam, meghatalmazotti minőségben,

* Az eljárás nyelve: német.

- a görög kormány képviselőjében K. Paraskevopoulou és I. Bakopoulos, meghatalmazotti minőségben,
- a spanyol kormány képviselőjében S. Centeno Huerta, meghatalmazotti minőségben,
- az olasz kormány képviselőjében G. Palmieri, meghatalmazotti minőségben, segítője: L. Ventrella avvocato dello Stato,
- a magyar kormány képviselőjében Fehér M. Z., Szíjjártó K. és Tóth Z., meghatalmazotti minőségben,
- az osztrák kormány képviselőjében A. Posch, meghatalmazotti minőségben,
- a lengyel kormány képviselőjében M. Szpunar, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Bizottság képviselőjében M. Owsiany-Hornung és S. Grünheid, meghatalmazotti minőségben,

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a szervezett utazási formákról szóló, 1990. június 13-i 90/314/EGK tanácsi irányelv (HL L 158., 59. o., magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 10. kötet, 132. oldal) 7. cikkének értelmezésére vonatkozik.
- 2 E kérelmet J. Blödel-Pawlik és a HanseMerkur Reiseversicherung AG (a továbbiakban: HanseMerkur Reiseversicherung) közötti, az utóbbi fél által egy, a fogyasztó által kifizetett, ám az utazásszervező által le nem bonyolított szervezett utazás árának visszatérítése iránti kérelem utóbbi általi elutasítására vonatkozó jogvitában nyújtották be.

Jogi háttér

Az uniós jog

- 3 A 90/314 irányelv (7), (18), (21) és (22) preambulumbekkezdése értelmében:

„mivel az idegenforgalom egyre fontosabb szerepet játszik a tagállamok gazdaságában; mivel a szervezett utazási formák rendszere az idegenforgalom alapvető részét képezi; mivel a szervezett utazási formákra szakosodott ágazat a tagállamokban nagyobb növekedést és termelékenységet mutatna, ha a közös szabályoknak legalább a minimális szintjét elfogadnák, hogy az idegenforgalom közösségi dimenziót kapjon; [...]

[...]

mivel a szervező és/vagy a közvetítő szerződő fél felelős a fogyasztó felé azért, hogy szerződéses kötelezettségeit megfelelően teljesítse; mivel ezentúl a szervező és/vagy a közvetítő felel a szerződés nem teljesítéséből vagy nem megfelelő teljesítéséből adódóan a fogyasztót ért kárért;

[...]

mivel mind a fogyasztó, mind a szervezett utazási formákra szakosodott ágazat számára előnyös volna, ha a szervezők és/vagy a közvetítők kötelesek lennének kellő biztosítékkal rendelkezni fizetéseképtelenség esetére;

mivel a tagállamoknak jogában áll a fogyasztók védelme céljából a szervezett utazási formákra vonatkozó szigorúbb intézkedéseket elfogadni, vagy fenntartani [...]"

- 4 A hivatkozott irányelv 1. cikke az alábbiakat írja elő:

„Ezen irányelvnek az a célja, hogy közelítse a tagállamoknak a Közösség területén értékesített vagy értékesítésre kínált szervezett utazási formákra vonatkozó törvényeit, rendeleteit és közigazgatási rendelkezéseit.”

- 5 A hivatkozott irányelv 4. cikke (6) bekezdésének első albekezdése a következőképpen rendelkezik:

„Amennyiben a fogyasztó az (5) bekezdés értelmében eláll a szerződéstől, vagy ha valamilyen okból, de nem a fogyasztó hibájából, a szervező törli a szervezett utazási formát az indulás megállapodás szerinti időpontja előtt, a fogyasztónak jogában áll:

- a) igénybe venni egy azonos vagy magasabb minőségi szintű másik szervezett utazási formát, amennyiben a szervező és/vagy a közvetítő illet fel tud ajánlani számára. Amennyiben a felajánlott másik szervezett utazási forma az eredetinel alacsonyabb minőségi szintet képvisel, a szervező visszatéríti az árkülönbözetet a fogyasztónak;
- b) vagy a lehető legrövidebb időn belül visszakapni azt a teljes összeget, amelyet a szerződés értelmében kifizetett.”

- 6 A 90/314 irányelv 5. cikke (1) és (2) bekezdésének szövege így szól:

„(1) A tagállamok meghozzák a szükséges lépéseket annak biztosítására, hogy a szervező és/vagy a közvetítő szerződő fél feleljen a fogyasztó felé a szerződéses kötelezettségek megfelelő teljesítéséért, tekintet nélkül arra, hogy ezeket a kötelezettségeket a szervező és/vagy a közvetítő, vagy más szolgáltatók teljesítik, a szervező és/vagy a közvetítő jogaira is figyelemmel.

(2) Tekintettel arra a kárra, amely a fogyasztót a szerződés nem teljesítése vagy nem megfelelő teljesítése miatt éri, a tagállamok meghozzák a szükséges lépéseket annak biztosítására, hogy a szervező és/vagy a közvetítő feleljen/ek, hacsak a szerződés nem teljesítése vagy a nem megfelelő teljesítés nem az ő hibájuknak vagy egy másik szolgáltató hibájának tulajdonítható [...]: [...]”

- 7 A hivatkozott irányelv 7. cikke így rendelkezik:

„A szervező és/vagy közvetítő szerződő fél kellő biztosítékra vonatkozó igazolást nyújt arra vonatkozóan [helyesen: annak biztosítása érdekében], hogy fizetéseképtelenség esetén a befizetett összeget visszatéríthesse, és a fogyasztót hazaszállíthassa [helyesen: a befizetett összeget visszatérítse és a fogyasztót hazaszállítsa].”

- 8 A hivatkozott irányelv 8. cikke kimondja, hogy:

„A tagállamok a fogyasztók védelme céljából az ezen irányelvben szabályozott területen szigorúbb intézkedéseket fogadhatnak el, vagy tarthatnak fenn.”

A német szabályozás

- 9 A 90/314 irányelv 7. cikkét a német jogba átültető Bürgerliches Gesetzbuch (polgári törvénykönyv, BGB) 651k. §-a (1) bekezdésének első pontja értelmében:

„Az utazásszervezőnek biztosítania kell, hogy az utasnak megtérítsék:

1. az utazás befizetett díját, amennyiben az utazási szolgáltatásokat fizetéseképtelenség vagy az utazásszervező ellen indult fizetéseképtelenségi eljárás miatt nem teljesítik [...]”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

- 10 2009. augusztus 4-én J. Blödel-Pawlik szervezett utazást foglalt maga és felesége számára a Rhein Reisen GmbH-nál (a továbbiakban: Rhein Reisen), amely társaság utazásszervezői minőségében 2009. augusztus 1-jei hatállyal fizetéseképtelensége esetére szóló biztosítást kötött a HanseMerkur Reiseversicherungggal.
- 11 A Rhein Reisen két biztosítékra vonatkozó igazolást nyújtott J. Blödel-Pawliknak, amelyek értelmében az utazásszervező az utazás befizetett díját megtéríti J. Blödel-Pawlik számára, amennyiben az utazási szolgáltatásokat az utazásszervező fizetéseképtelensége következtében nem teljesíti.
- 12 Az utazásszervező a tervezett utazás kezdete előtt közölte J. Blödel-Pawlikkal, hogy kénytelen fizetéseképtelenséget jelenteni.
- 13 Az ügy irataiból kitűnik, hogy a Rhein Reisennek – amelyet egyetlen ügyvezető képviselt – valójában egyáltalán nem áll szándékában lebonyolítani a szóban forgó utazást. Mind az események időbeli sorrendje, mind a szóban forgó utazásszervező bankszámláján történt pénzügyi tranzakciók kivonata az utazásszervező csalárd magatartását tanúsítja.
- 14 J. Blödel-Pawlik ezen körülmények között fordult a HanseMerkur Reiseversicherunghoz, hogy az általa befizetett utazás árának megtérítését követelje.
- 15 A HanseMerkur Reiseversicherung mindazonáltal arra hivatkozik, hogy nem köteles ezt az összeget megtéríteni, mivel az alapeljárás tárgyát képező esetben az utazás lemondása kizárólag az utazásszervező csalárd magatartásából ered, amely helyzet nem esik a 90/314 irányelv 7. cikkének hatálya alá.
- 16 Az előterjesztő bíróságnak is kétségei vannak a tekintetben, hogy a 90/314 irányelv a fogyasztóknak az utazásszervezők csalárd magatartásával szembeni védelmére is vonatkozik-e.
- 17 A Landgericht Hamburg, miután úgy ítélte meg, hogy az előtte folyamatban lévő jogvita megoldása a 90/314 irányelv értelmezésétől függ, úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjeszti a Bíróság elé:

„A [90/314] irányelv 7. cikkét akkor is alkalmazni kell-e, ha az utazásszervező azért válik fizetéseképtelenné, mert az utasoktól beszedett összegeket kezdettől fogva fennálló csalási szándékkal, rendeltetéstől teljes mértékben eltérően használta fel, és az utazás lebonyolítását egyáltalán nem tervezte?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

- 18 A kérdést előterjesztő bíróság kérdésével lényegében arra vár választ, hogy a 90/314 irányelv 7. cikkét úgy kell-e értelmezni, hogy az olyan helyzet is a hatálya alá esik-e, amelyben az utazásszervező fizetéseképtelensége annak csalárd magatartásából ered.
- 19 Ezzel kapcsolatosan előjáróban emlékeztetni kell, hogy a 90/314 irányelv 7. cikke az utazásszervezőt kötelezi arra, hogy kellő biztosítékra vonatkozó igazolást nyújtson annak biztosítása érdekében, hogy fizetéseképtelenség esetén a befizetett összeget visszatérítse, és a fogyasztót hazaszállítsa, mivel ezen biztosítékok célja a fogyasztóknak az utazásszervező fizetéseképtelenségéből vagy csődjéből származó kockázatoktól való védelme (lásd a C-178/94., C-179/94. és C-188/94-C-190/94. sz., Dillenkofer és társai egyesített ügyekben 1996. október 8-án hozott ítélet [EBHT 1996., I-4845. o.] 34. és 35. pontját).
- 20 E rendelkezés alapvető célja tehát annak biztosítása, hogy a fogyasztók hazaszállítása és az általuk befizetett összegek megtérítése biztosított legyen az utazásszervező fizetéseképtelensége vagy csődje esetén (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Dillenkofer és társai egyesített ügyekben hozott ítélet 35. és 36. pontját).
- 21 Márpedig meg kell állapítani, hogy a 90/314 irányelv 7. cikke a hivatkozott biztosítékot nem köti semmiféle, az utazásszervező fizetéseképtelenségének okaira vonatkozó különös feltételhez.
- 22 E tekintetben a Bíróság a C-140/97. sz., Rechberger és társai ügyben 1999. június 15-én hozott ítéletének (EBHT 1999., I-3499. o.) 74. pontjában megállapította, hogy a hivatkozott irányelv 7. cikke magában foglalja a szervezett utazások utasaira az általuk befizetett összegek megtérítésének, valamint hazaszállításának biztosításához való jogának átruházására vonatkozó eredménykötelezettséget az utazásszervező fizetéseképtelenségének esetén, és e biztosíték célja pontosan a fogyasztóknak a bármilyen okból bekövetkező fizetéseképtelenség következményeitől való védelme.
- 23 A Bíróság ebből azt a következtetést vonta le, hogy valamely utazásszervező gondatlan magatartása vagy rendkívüli, illetve előreláthatatlan események bekövetkezése a 90/314 irányelv 7. cikke alapján nem képezheti akadályát a befizetett összegek megtérítésének és a fogyasztók hazaszállításának (lásd a fent hivatkozott Rechberger és társai ügyben hozott ítélet 75. és 76. pontját).
- 24 Ezen túlmenően a 90/314 irányelv 7. cikkének ezen értelmezését az irányelv által követendő magas szintű fogyasztóvédelem biztosításának célkitűzése is alátámasztja (lásd a fent hivatkozott Dillenkofer és társai egyesített ügyekben hozott ítélet 39. pontját).
- 25 A fenti megfontolásokra tekintettel az előterjesztett kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 90/314 irányelv 7. cikkét úgy kell értelmezni, hogy az olyan helyzet is a hatálya alá esik, amelyben az utazásszervező fizetéseképtelensége annak csalárd magatartásából ered.

A költségekről

- 26 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (ötödik tanács) a következőképpen határozott:

A szervezett utazási formákról szóló, 1990. június 13-i 90/314/EGK tanácsi irányelv 7. cikkét úgy kell értelmezni, hogy az olyan helyzet is a hatálya alá esik, amelyben az utazásszervező fizetéseképtelensége annak csalárd magatartásából ered.

Aláírások